

Te rā: _____

Tō ingoa: _____

Te Tuhi Rangahau

Te tuatara (*Sphenodon punctatus*)

Ko Aotearoa te kāinga tūturu o te tuatara, ā, ko ia anake te morehu o tātahi kāhui moko i mate atu i te āhua 65 miriona tau ki muri. E whā ngā putoi moko, puta noa i te ao. Tuatahi, ko ngā mokomoko me ngā nakahi, tuarua, ko ngā honu, tuatoru, ko ngā kumi ihuroa me ngā kumi ihupoto. Ko te tuatara anake te mea e ora tonu ana i te putoi tuawhā. E 214-265mm te tāroa mai i te ihu ki te puta, a, he āhua whera ano te roa o te hiku; e 380-800 karamu pea te taumaha ina pakeke ana.

Ko ētahi o ngā tino kai a te tuatara, ko te wētā, me ētahi momo moeone, ā, he wā anō kua kai manu, tērā rānei kua kai i a rātou ake kūao. Kāore i tino maha āna hoariri, atu ki te kiore me ngā manu.

Ko tētahi hanga rerekē tōna, kaore te toa (tama) e whai ure - he momo puta kē tōna e tukuna atu ai te wai-tatea ki te uha.

I te taenga mai o te Māori ki Aotearoa, kitea ai he tuatara i ngā takiwā katoa o te motu. E ai ki ngā tohu kua hua ake i ngā mahi rangahau whaipara, kainga ai te tuatara e te Maori i nga ra o mua noa atu. Engari no muri mai, ka whakatapungia te tuatara, a, tino kore nei e kainga.

Rūritia ngā kupu matua ki runga nei. Whakatakotohia tāu tuhi rangahau ki te tūtohi ki raro nei, kia poto.

Āhukatanga	Kai me ngā Hoariri	Whanaunga
	- ko te wētā te tino kai	- pūtoi moko e 4